

B.O.C.

SAMENVATTING

UITSLAGEN

OUDER- & LEERLINGVRAGENLIJSTEN

Maart - April 2008

**OBS DE TWEEMASTER-KAMELEON
OOST-SOUBURG**

**Cees Bos (B.O.C.)
Adenauersingel 20
6716KB Ede (Gld.)
chbos@introweb.nl
[coc@introweb.nl](mailto:boc@introweb.nl)
0318-646568**

<http://www.bocwmkpo.web-log.nl>

Inleiding

Kwaliteitszorg is: zorgen voor kwaliteit. Scholen die dat systematisch doen, stellen zichzelf permanent de volgende vragen:

1. Wat beloven wij? Welke kwaliteit kunnen alle betrokkenen verwachten?
2. Doen we wat we beloven? En hoe meten we dat?
3. Welke kwaliteit moeten we vasthouden (borgen)?
4. Welke aspecten willen we verbeteren? En: hoe pakken we dat aan?

Als een school haar kwaliteit heeft vastgesteld (fase1), is het zaak te meten wat anderen vinden van de kwaliteit van de school (fase 2). Wie voortdurend alleen maar zelf (directie en leraren) de kwaliteit van de school beoordeelt, krijgt geen objectief beeld. Daarom is het van belang om (ook) anderen naar de kwaliteit van de school te laten kijken. Te denken valt aan een beoordeling door de inspectie, een externe instantie, een visitatiecommissie, een maatjesschool, ouders en/of leerlingen. Een school die de beoordeling van haar kwaliteit baseert op meerdere bronnen, beschikt over een wat genuanceerder (objectiever) beeld van de werkelijkheid. Het bevragen van ouders/verzorgers kan dus gepositioneerd worden in de tweede fase van kwaliteitszorg: vinden de ouders, dat de school waarmaakt wat ze belooft? Dit kan gemeten worden met behulp van een oudervragenlijst.

De gehanteerde oudervragenlijst (© B.O.C.) is volledig afgestemd op het toezichtskader van de Inspectie van het Onderwijs. Daarom richt de oudervragenlijst zich op de volgende beleidsterreinen:

01.	Kwaliteitszorg	7 vragen
02.	Aanbod	8 vragen
03.	Tijd	6 vragen
04.	Pedagogisch handelen	8 vragen
05.	Didactisch handelen	6 vragen
06.	Afstemming	5 vragen
07.	Actieve en zelfstandige rol van de leerlingen	5 vragen
08.	Schoolklimaat	6 vragen
09.	Zorg en begeleiding	10 vragen
10.	Opbrengsten	3 vragen
11.	Sociale veiligheid	3 vragen
12.	Sociale veiligheid – Incidenten	4 vragen

De vragenlijst bestaat totaal uit 74 vragen (3 algemene en 71 specifieke vragen).

De specifieke vragen kennen de volgende antwoordcategorieën

- (1) Niet of nauwelijks mee eens (onvoldoende)
- (2) Enigszins mee eens (matig)
- (3) In voldoende mate mee eens (voldoende)
- (4) Heel erg mee eens (goed)
- (5) Weet niet – Niet van toepassing

Omdat de algemene vragen verhelderen of de beantwoording van de vragen zich richt op de onder- of bovenbouw, is het mogelijk om naast de totaalscores van de school, ook de scores onderbouw en de scores bovenbouw te geven (zie de diverse hoofdstukken).

In de rapportage worden steeds de volgende uitslagen gegeven:

Een + score: de school scoort boven het gemiddelde
Een – score: de school scoort onder het gemiddelde
Een +/- score: de school scoort op het gemiddelde

Let op:

De + en - scores bij *Sociale Veiligheid (Incidenten)* worden anders berekend. Hier geldt: hoe lager de score, hoe beter. Als een school dus onder het gemiddelde scoort, leidt dit tot een + score. Als een school boven het gemiddelde scoort, leidt dit tot een – score.

Deze samenvatting bevat onderdelen uit de verschillende rapportages. Wilt u de volledige rapportages inzien, dan kunt u deze opvragen bij de directie van de school.

Gegevens

Schoolgegevens

Onderdeel van School	Stichting Archipel De Tweemaster	De Kameleon
Adres	J. de Priesterstraat 4	Oranjeplein 35
Postcode	4388 BG Oost-Souburg	4388 AG Oost-Souburg
Aantal leerlingen	134	108

Periode van afname

De oudervragenlijst is afgenomen in de maand april 2008.
De leerlingvragenlijst is afgenomen in de maand maart 2008.

Aantal respondenten

	ouders <u>Tweemaster</u>	ouders <u>Kameleon</u>	leerlingen <u>Tweemaster-Kameleon</u>
Uitgezette vragenlijsten	60	50	69
Respons	48%	60%	100%
Onderbouw	19	21	groep 6: 27
Bovenbouw	10	09	groep 7: 21
Totaal	29	30	groep 8: 21

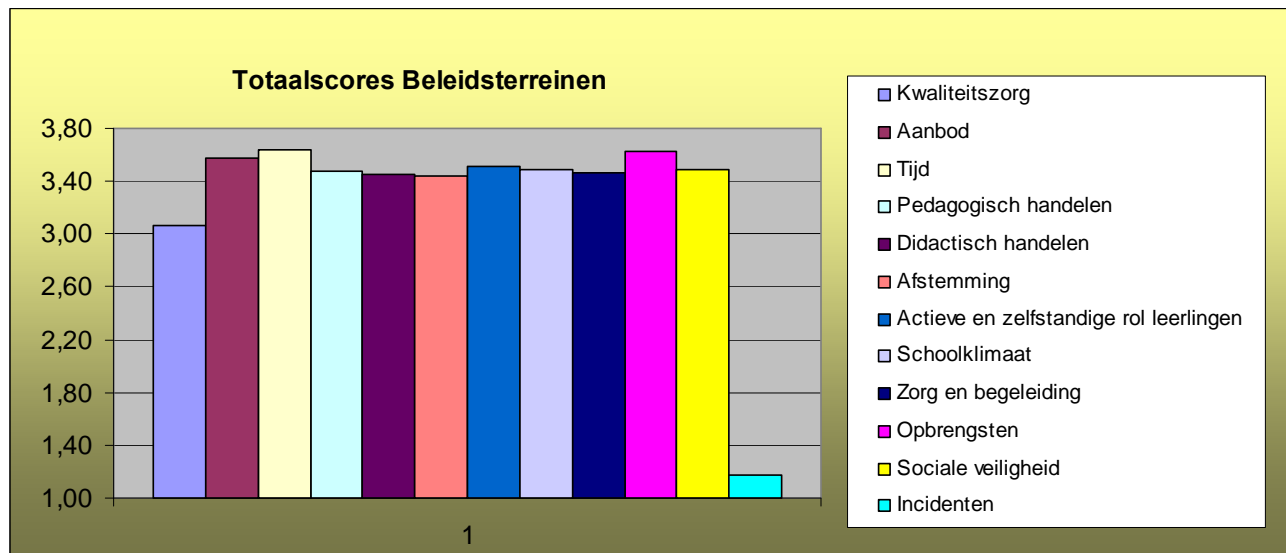
Waardering van de scores (normering)

Een score tot 2,50	Onvoldoende
Een score tussen 2,50 en 3,00	Zwak (matig)
Een score tussen 3,00 en 3,25	Voldoende
Een score tussen 3,25 en 3,50	Ruim voldoende
Een score tussen 3,50 en 3,75	Goed
Een score tussen 3,75 en 4,00	Uitstekend

Voor de afwijkingen geldt, dat de afwijking significant is als de afwijking meer dan 0,5 bedraagt.

Vergelijking met andere scholen (ouders Tweemaster)

De basisschool De Tweemaster te Oost Souburg scoorde voor de verschillende beleidsterreinen de waardering *voldoende* tot *goed*. In grafiek:

Ten opzichte van andere scholen verhoudt dat zich als volgt:

- ON-1 = Onderzoek 1 (2005-2006)
- ON-2 = Onderzoek 2 (2007-2008)
- +/- (1) = Verschil ON-1 en ON-2
- GSOS = Gemiddelde score overige scholen (Nederland)
- +/- (2) = Verschil met de overige scholen (Nederland)
- Score = Waardering in letters (op basis van een algemeen vastgestelde norm)

	Beleidsterrein	ON-1	ON-2	+/- (1)	GSOS	+/- (2)	score
1	Kwaliteitszorg	2,91	3,06	+ 0,15	2,90	+ 0,16	V
2	Aanbod	3,40	3,58	+ 0,18	3,35	+ 0,23	G
3	Tijd	3,55	3,63	+ 0,08	3,52	+ 0,11	G
4	Pedagogisch handelen	3,46	3,48	+ 0,02	3,52	- 0,04	RV
5	Didactisch handelen	3,36	3,45	+ 0,09	3,51	- 0,06	RV
6	Afstemming	3,51	3,44	- 0,07	3,57	- 0,13	RV
7	Actieve en zelfstandige rol van de leerlingen	3,44	3,51	+ 0,07	3,52	- 0,01	G
8	Schoolklimaat	3,17	3,49	+ 0,32	3,36	+ 0,13	RV
9	Zorg en begeleiding	3,21	3,47	+ 0,26	3,34	+ 0,13	RV
10	Opbrengsten	3,28	3,63	+ 0,35	3,36	+ 0,27	G
11	Sociale veiligheid	3,40	3,49	+ 0,09	3,44	+ 0,05	RV
12	Incidenten	1,27	1,18	+ 0,09	1,30	+ 0,12	n.v.t.
	Gemiddeld (exclusief Incidenten)	3,34	3,48	+ 0,14	3,40	+ 0,08	RV

Sterkst ontwikkelde beleidsterreinen

1. Tijd
2. Opbrengsten
3. Aanbod

Mogelijke aandachtspunten

1. Kwaliteitszorg (voldoende → ruim voldoende)

Slotconclusies ouders Tweemaster

De Tweemaster krijgt van de ouders de kwalificatie *ruim voldoende* (3,48), haast goed. Het aantal respondenten was aan de lage kant (n=29, OB: 19, BB:10) waardoor er gematigd betrouwbaar beeld ontstaat van de satisfactie van de ouders. Het beleidsterrein Kwaliteitszorg scoort een voldoende en daarnaast haalt de school 6x ruim voldoende en 4x goed, te weten bij: Aanbod (3,58), Tijd (3,58), Actieve rol leerlingen (3,51) en Opbrengsten (3,63). Bij Incidenten wordt een zeer goede score van 1,18 gehaald (hier geldt: hoe lager hoe beter) wat veel beter is dan het algemeen gemiddelde van 1,30. Dat betekent, dat er nauwelijks incidenten plaatsvinden. In vergelijking met het eerste onderzoek (2005-2006) heeft de school zich met 0,14 verbeterd. Met name Opbrengsten (+0,35), Schoolklimaat (+0,32) en Zorg en begeleiding (+0,26) scoorden flink hoger.

Kwaliteitszorg scoort voldoende, maar geconcludeerd kan worden, dat de ouders nog te weinig worden betrokken bij de zorg voor kwaliteit. De voldoende is te danken aan een goede schoolgids en aan de goede naam die de school heeft (3,53). Ook geeft de school veel informatie over verbeteractiviteiten (+0,33). Het aanbod is sterk. Dat komt vooral door het werken met de computer (+0,44), de creatieve vorming (3,61) en de buitenschoolse activiteiten. Het beleidsterrein Tijd heeft de kwalificatie "goed". De school kent weinig of geen lesuitval (3,86) en de ouders zijn tevreden over de schooltijden (3,80).

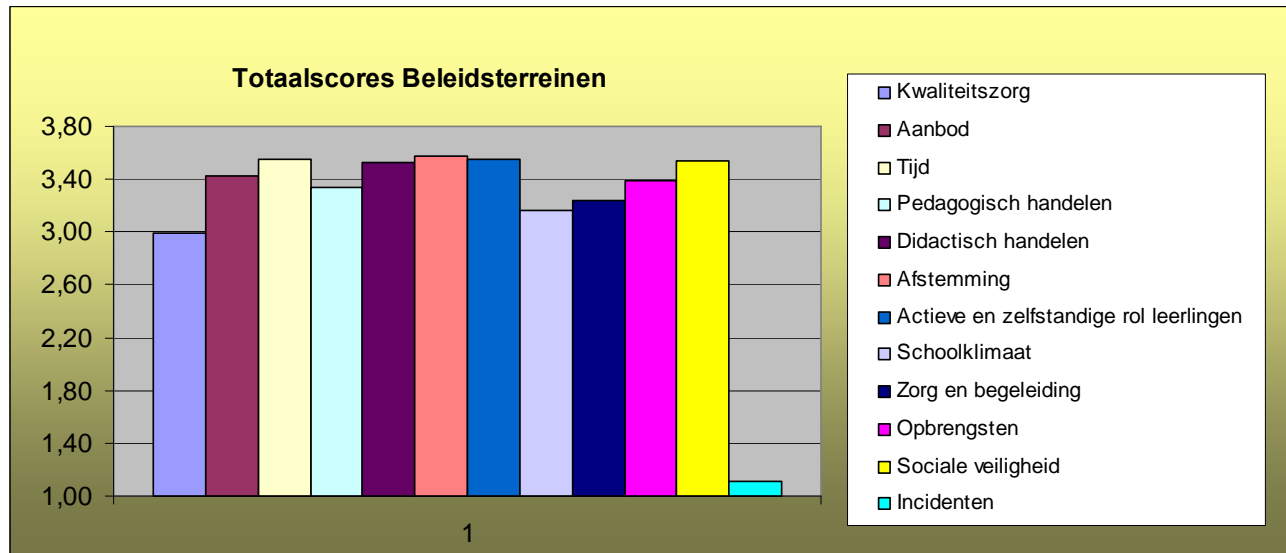
Het pedagogisch handelen is ruim voldoende. De leraren zijn aardig, vriendelijk en belangstellend. Het is dus logisch, dat de leerlingen met veel plezier naar school gaan (3,67). Helaas geven de ouders aan, dat de school en de lokalen er niet zo gezellig uitzien. Dit drukt de score. Ook het didactisch handelen is ruim voldoende. De leraren kunnen goed uitleggen (3,60). Wel kunnen er meer keuzemogelijkheden gegeven worden (-0,15). Voor wat betreft de afstemming zijn de ouders tevreden: de leraren zijn correct en responsief. Leraren activeren de leerlingen goed: er is veel aandacht voor zelfstandig werken (3,62) en de leerlingen mogen vaak samenwerken (3,66). Opgemerkt moet worden, dat de verschillen tussen de bouwen vaak groot zijn: de onderbouw scoort veelal hoger dan de bovenbouw.

Het schoolklimaat krijgt een ruime voldoende. De ouders worden goed geïnformeerd via de uitstekende nieuwsbrief (3,72). De sfeer op school achten ze dik in orde (3,54). Met betrekking tot de zorg en begeleiding zijn de ouders tevreden over de betrokkenheid in geval van extra zorg. Ook over de huisbezoeken (indien van toepassing) zijn ze zeer positief (3,90). De ouders hebben goed zicht op de opbrengsten (3,63), maar wel is het zaak de ouders van de bovenbouw meer informatie te geven over de toetsresultaten.

Qua sociale veiligheid scoort de school 3,49. De leerlingen voelen zich veilig in de klas (3,62) en ook op het plein. De relatief goede score verklaart de lage score bij Incidenten (1,18). Die komen nauwelijks voor. De satisfactie van de ouders is veelal te verklaren uit het gevoel van sociale veiligheid dat hun kind ervaart. In meer algemene termen heeft De Tweemaster zich behoorlijk verbeterd t.o.v. 2006. Een compliment voor het team. Nu op naar 3,50 (= goed).

Vergelijking met andere scholen (ouders Kameleon)

De basisschool De Kameleon te Oost Souburg scoorde voor de verschillende beleidsterreinen de waardering *voldoende* tot *goed*. In grafiek:

Ten opzichte van andere scholen verhoudt dat zich als volgt:

- ON-1 = Onderzoek 1 (2005-2006)
- ON-2 = Onderzoek 2 (2007-2008)
- +/- (1) = Verschil ON-1 en ON-2
- GSOS = Gemiddelde score overige scholen (Nederland)
- +/- (2) = Verschil met de overige scholen (Nederland)
- Score = Waardering in letters (op basis van een algemeen vastgestelde norm)

	Beleidsterrein	ON-1	ON-2	+/- (1)	GSOS	+/- (2)	score
1	Kwaliteitszorg	2,52	3,00	+ 0,48	2,90	+ 0,10	V
2	Aanbod	3,18	3,42	+ 0,24	3,35	+ 0,07	RV
3	Tijd	3,33	3,56	+ 0,23	3,52	+ 0,04	G
4	Pedagogisch handelen	3,31	3,33	+ 0,02	3,52	- 0,19	RV
5	Didactisch handelen	3,29	3,53	+ 0,24	3,51	+ 0,02	G
6	Afstemming	3,51	3,58	+ 0,07	3,57	+ 0,01	G
7	Actieve en zelfstandige rol van de leerlingen	3,41	3,55	+ 0,14	3,52	+ 0,03	G
8	Schoolklimaat	3,00	3,16	+ 0,16	3,36	- 0,20	V
9	Zorg en begeleiding	2,96	3,24	+ 0,28	3,34	- 0,10	V
10	Opbrengsten	3,12	3,39	+ 0,27	3,36	+ 0,03	RV
11	Sociale veiligheid	3,22	3,54	+ 0,32	3,44	+ 0,10	G
12	Incidenten	1,39	1,11	+ 0,28	1,30	+ 0,19	n.v.t.
	Gemiddeld (exclusief Incidenten)	3,16	3,39	+ 0,23	3,40	- 0,01	RV

Sterkst ontwikkelde beleidsterreinen

1. Afstemming
2. Tijd
3. Actieve rol leerlingen
4. Sociale veiligheid

Mogelijke aandachtspunten

1. Kwaliteitszorg

Slotconclusies ouders Kameleon

De Kameleon krijgt van de ouders de kwalificatie *ruim voldoende* (3,39). Het aantal respondenten was helaas niet al te hoog (n=30). Met name reageerden er weinig bovenbouwouders (n=9). Daardoor ontstaat er een niet geheel betrouwbaar beeld van de satisfactie van de ouders. Geen enkel beleidsterrein scoort zwak. De school scoort 3x voldoende, 3x ruim voldoende en 5x goed. Bij Incidenten wordt een score van 1,11 gehaald (hier geldt: hoe lager hoe beter) wat significant lager is dan het algemeen gemiddelde van 1,30. Sterke beleidsterreinen zijn: Tijd (3,56), Didactisch handelen (3,53) Afstemming (3,58), Actieve rol leerlingen (3,55) en Sociale veiligheid (3,54). De school kent nauwelijks zwakke plekken meer; alleen Kwaliteitszorg (ouders en kwaliteitszorg) en Schoolklimaat kunnen nog sterk verbeterd worden.

In vergelijking met het eerste onderzoek (2006-2007) heeft de school zich aanzienlijk verbeterd. Op alle beleidsterreinen werd een hogere score gehaald. Met name Kwaliteitszorg (!) en Sociale veiligheid scoorden flink hoger. Daardoor werd het aantal incidenten enorm gereduceerd.

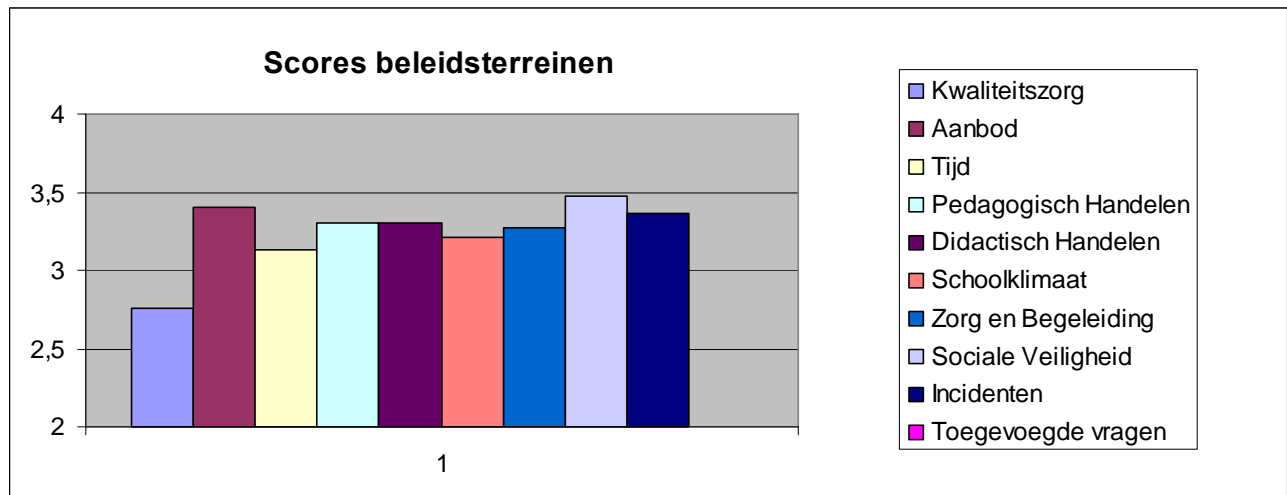
Kwaliteitszorg scoort andermaal aan de zwakke kant: net voldoende. De ouders waarderen de schoolgids (3,63) en ze worden al veel beter op de hoogte gesteld van verbeteractiviteiten. Ook staat de school nu wat beter bekend (3,32). Het aanbod is ruim voldoende. Er is veel aandacht voor projecten en ook het werken met de computers (+0,27) laat een zeer positieve score zien. Het beleidsterrein Tijd heeft de kwalificatie "goed". De school begint goed op tijd (3,77) en de ouders geven aan dat ze tevreden zijn over de schooltijden (3,83)

Het pedagogisch handelen is goed, maar de score wordt sterk gedrukt door het gebrek aan gezelligheid (2,47). Aardige leraren, waardoor de leerlingen met plezier naar school gaan (3,65). Didactisch gezien geven de ouders aan, dat de leraren "goed" zijn. Ze kunnen goed uitleggen (3,62) en ze zorgen ook voor een prima afstemming. Ze hebben zicht op de vorderingen en ze stellen zich responsief op (daarnaast correct in de omgang). De leerlingen worden goed geactiveerd (3,54) en ze krijgen veel eigen verantwoordelijkheid. De leraren laten de leerlingen vaak zelfstandig werken.

Het schoolklimaat krijgt een lage score: 3,16. Alle items scoren ondergemiddeld, maar de relatief lage score wordt vooral veroorzaakt door de onverzorgde indruk die de school maakt (-0,55). De zorg en begeleiding scoort voldoende, maar de ouders zijn niet zo tevreden over de hulp, de adviezen en de informatie over de zorg voor hun kind. De resultaten van de leerlingen worden adequaat met de ouders besproken (3,51). Wel hebben ze wat minder zicht op de eindresultaten van de school. De sociale veiligheid is enorm toegenomen, waardoor de leerlingen zich veilig(er) voelen. Daarmee samenhangend is het aantal incidenten sterk teruggedrongen. In meer algemene termen heeft De Kameleon zich sterk verbeterd t.o.v. 2006. Daarvoor verdient het team een compliment.

Vergelijking met andere scholen (leerlingen)

OBS De Tweemaster - Kameleon scoorde voor de verschillende beleidsterreinen de waardering *zwak* tot *ruim voldoende*. In grafiek:

Ten opzichte van andere scholen verhoudt dat zich als volgt:

Nummer	Beleidsterrein	GSES	waardering	GSOS	afwijking
1	Kwaliteitszorg	2,76	Z	2,7	+ 0,07
2	Aanbod	3,4	RV	3,18	+ 0,22
3	Tijd	3,13	V	3,04	+ 0,09
4	Pedagogisch Handelen	3,3	RV	3,39	- 0,09
5	Didactisch Handelen	3,3	RV	3,23	+ 0,07
6	Schoolklimaat	3,21	V	3,18	+ 0,03
7	Zorg en begeleiding	3,27	RV	3,24	+ 0,03
8	Sociale Veiligheid	3,47	RV	3,55	- 0,08
9	Incidenten	3,36	RV	3,41	- 0,05
	Gemiddeld	3,26	Ruim voldoende	3,21	+ 0,05

Sterkst ontwikkelde beleidsterreinen

- Sociale veiligheid
- Aanbod
- Voorkomen van incidenten

Mogelijke aandachtspunten

- Kwaliteitszorg
- Tijd
- Schoolklimaat

Slotconclusies leerlingen.

OBS De Tweemaster – Kameleon scoort een ruime voldoende, hoger dan het algemeen gemiddelde van alle deelnemende scholen. De leerlingen oordelen “streng” (dat is een landelijk beeld), maar geven uiteindelijk toch een fraai algemeen rapportcijfer: 8,06. De respons op de vragenlijst was optimaal: 100% (69 deelnemers) en daardoor ontstaat er een goed en betrouwbaar beeld van de mening en de satisfactie van de leerlingen van de bovenbouw. Met betrekking tot de beleidsterreinen scoort de school 1x zwak, 2x voldoende en 6x ruim voldoende. Met name de sociale veiligheid en het voorkomen van incidenten scoren goed. Dit alles leidt tot een gemiddelde score van 3,26 (= ruim voldoende) wat een afwijking is van +0,05 op het totaalgemiddelde van 3,21 en een eindcijfer van: 7-

De leerlingen worden nog nauwelijks bij de kwaliteitszorg betrokken. Leraren evalueren de lessen wel wat meer dan gemiddeld (2,49), maar echte inspraak is niet aan de orde. Ook op schoolniveau is er geen sprake van meedenken, meepraten en meebeslissen (2,13), terwijl de leerlingen best wel kritisch durven (kunnen) zijn (2,94). Dat laat onverlet, dat de leerlingen tevreden zijn over de algemene kwaliteit: goed (3,41) en gezellig (3,32). Het aanbod is ruim voldoende. Er wordt veel tijd besteed aan rekenen en taal (+0,32) en de creatieve vakken worden daarbij niet vergeten. Dat geldt ook zo voor de sociaal-emotionele ontwikkeling (3,51). Opvallend is de hoge score voor het werken met de computer: veel beter dan gemiddeld: + 0,85. Het aspect Tijd scoort voldoende. De leraren mogen wat meer oog hebben voor de effectieve besteding van de lestijd en het wachten (als hulp nodig is) kan aanzienlijk beperkt worden (2,90). Leraren geven goed aan wat je moet doen, maar minder hoe lang je over het werk mag doen. Wat meer oog voor klassenmanagement zou geen kwaad kunnen: materialen vooraf klaarleggen (2,75).

Pedagogisch-didactisch gezien is de score ruim voldoende. Aardige leraren (3,63) die ervoor zorgen, dat de leerlingen goed met elkaar omgaan. Leerlingen gaan niet met heel veel plezier naar school (3,01), wellicht omdat ze de lokalen niet zo netjes en verzorgd vinden. Zo te zien ligt het niet aan de leraren. Didactisch doen ze het goed. Ze kunnen goed uitleggen (3,46) en ze zorgen voor een klimaat waarin goed gewerkt kan worden. Bovendien vertellen ze goed wat je waarom moet doen (3,51) en hoe je het werk het beste kunt aanpakken. Meer dan andere scholen laten ze zelfstandig (samen) werken en zorgen ze voor afwisseling (3,33). Wel mogen ze wat meer keuzemogelijkheden geven (2,39).

Over de zorg en begeleiding zijn de leerlingen tevreden. Leraren helpen als dat nodig is (3,71), ze geven aandacht en indien noodzakelijk extra werk. Daarbij blijven ze in het algemeen aardig en geduldig. Uit de scores blijkt, dat de toetsresultaten niet altijd met de leerlingen besproken worden. Het schoolklimaat scoort voldoende. De school ziet er niet zo verzorgd uit, en de leerlingen voelen zich niet echt thuis (2,93) in de lokalen. Dikke plussen geven ze voor het de buiten- en naschoolse activiteiten. Tevens geven ze aan, dat de leraren de regels en afspraken goed hanteren. Mede daardoor voelen de leerlingen zich veilig op school. Problemen (incidenten) worden voorkomen door de alerte houding van de leraren. Veel incidenten komen daarom niet voor. Wel moet de school het uitschelden, vernielen en het digitaal pesten in de gaten houden.

	Beleidsterrein	ON-2 Tw	ON-2 Ka	GSOS ouders	GSES Leerl.	GSOS Leerl.
1	Kwaliteitszorg	3,06	3,00	2,90	2,76	2,70
2	Aanbod	3,58	3,42	3,35	3,4	3,18
3	Tijd	3,63	3,56	3,52	3,13	3,04
4	Pedagogisch handelen	3,48	3,33	3,52	3,3	3,39
5	Didactisch handelen	3,45	3,53	3,51	3,3	3,23
6	Afstemming	3,44	3,58	3,57		
7	Actieve en zelfstandige rol van de leerlingen	3,51	3,55	3,52		
8	Schoolklimaat	3,49	3,16	3,36	3,21	3,18
9	Zorg en begeleiding	3,47	3,24	3,34	3,27	3,24
10	Opbrengsten	3,63	3,39	3,36		
11	Sociale veiligheid	3,49	3,54	3,44	3,47	3,55
12	Incidenten	1,18	1,11	1,30	3,36	3,41
	Gemiddeld (exclusief Incidenten)	3,48	3,39	3,40	3,26	3,21

School	Gemiddelde eigen school	Waardering	Gemiddelde alle scholen	Afwijking	Cijfer
Ouders Tweemaster	3,48	Ruim voldoende	3,40	+ 0,08	8-
Ouders Kameleon	3,39	Ruim voldoende	3,40	- 0,01	7,5
Alle leerlingen	3,26	Ruim voldoende	3,21	+ 0,05	7-

Drs. C.H. Bos, B.O.C. Ede
Mei 2008